

מנה מוגברת של ביטחון

שתי תנאים הלכתיים בסכך הסוכה נראים סותרים: מחד, על הסכך להצל את הסוכה מאור השמש, ומאידך, אסור שימנע מהגשם לחדור לסוכה. ההסבר לכך נעוץ בהפנמת מידת הביטחון בה' הנדרשת מיהודי מאמין.

שמש לא, גשם כן

זכורני כי בשנה הראשונה שבאתי לכאן היו לנו אורחים בחג הסוכות, ישבנו ואכלנו בסוכה, ולפתע התחיל לרדת גשם. אמרתי לאורחים שעל פי הלכה במקרה כזה מותר להיכנס ולאכול בבית, אבל אני נשארת לאכול בסוכה. כאשר האורחים תמהו מדוע אני נשאר בסוכה למרות שקודם לכן אמרתי שניתן להיכנס הביתה, השבתי להם, שלמרות שבאמת מותר לאכול מחוץ לסוכה במקרה כזה, אבל בכל זאת חסידים נוהגים להישאר לאכול בסוכה בכל מקרה, גם בשעה שיורדים גשמי זלעפות.

כאשר בונים סוכה, ולא משנה מאיזה חומר עשויות הדפנות, בד או עץ או קיר אבן, עליהם להיות תחת כיפת השמים ובמקום גג רגיל מניחים סכך בתקרת הסוכה.

כמה סכך צריכים להניח על הסוכה? מצד אחד ההלכה אומרת שההגדרה היא שהסוכה תהיה "צלתה מרובה מחמתה" הצל צריך להיות מרובה על השמש, ואם יש יותר שמש מצל ☐ הסוכה פסולה, זו אמת-המידה הפחותה ביותר כדי לדעת שהסוכה אכן כשרה. מאידך גיסא יש להיזהר לא להניח סכך יתר על המידה, ואמת-המידה לזה היא "כדי שיראו ממנו הכוכבים הגדולים". צריך שיוכלו לראות דרך הסכך את הכוכבים, אבל גם אם הם לא נראים בעדה ☐ הסוכה כשרה בדיעבד.

אבל כאשר זה מגיע לגשם ☐ שם אין הקלות והנחות. וכך כותב רבינו הזקן בשולחן: "אם היה הסכך מעובה כל כך עד שאין המטר יכול לירד בתוכה פסולה

לפי שאין נקראת סוכה אלא אם כן אינה מגינה אלא מן הצל בלבד, אבל אם מגינה גם מן המטר אין נקראת סוכה אלא כמין בית היא זו". (שוע"ר הלכות סוכה סימן תרל"א סעיף ה) כלומר, אם הגשם אינו יכול לחדור לסוכה דרך הסכך אז היא נחשבת לבית רגיל לכל דבר.

כאן למעשה יש לנו את ההגדרה ההולמת והנכונה מהי סוכה, שהיא מבנה שיש בו הגנה מפני השמש אבל אין בו הגנה מפני הגשם.

לכאורה כל העניין הזה אינו מובן. כל המטרה של ישיבה בסוכה היא כדי לזכור שהקב"ה נתן מחסה והגנה לבני ישראל במשך ארבעים שנה במדבר. והרי הקב"ה הגן עלינו באמצעות ענני הכבוד ששם לא חדר גשם או שום דבר אחר. אז אם אנחנו עושים זאת כזכר לענני הכבוד במדבר יש לבנות לכל הפחות אוהל. ואם, מאידך, כל המטרה של סוכות היא כדי לתת לנו הרגשה ותחושה של "לחיות בחוץ" בלא שום הגנה מפני איתני הטבע, היינו צריכים אם-כן לצאת לפארקים ושם לחגוג את החג הזה, כי שם נרגיש את הטבע במלוא עוזו ועוצמתו ונרגיש עד כמה אנו זקוקים להגנה של הקב"ה. אבל מהי הקומבינציה הזאת שמצד אחד הסוכה מהווה מחסה מפני השמש, אבל מצד שני אסור שהמחסה יהיה מושלם לחלוטין כדי שהגשם כן יוכל להיכנס לתוככי הסוכה!

סכך שמשרה ביטחון

ושמא יש לומר בדרך אפשר: הסכך מסמל עבורנו מעין דרך בעבודת ה' שלנו והשקפה נכונה על מידת הבטחון שצריכה להיות לאדם. מצד אחד יש את השמש שהיא מסמלת את דרך הטבע. השמש זורחת בכל בוקר ללא הפוגה, ועובדה זו מעולם לא משתנה. לעולם איננו מתפללים שהקב"ה ישלח לנו שמש, שכן את זה טבע הקב"ה בחוקי הטבע התדירים "יום ולילה לא ישבותו". משא"כ גשם שהוא דבר שאינו צפוי, וגם כאשר אנחנו מצפים לו הוא לא תמיד מגיע. ולכן יש תפילה מיוחדת בשמונה-עשרה שבה אנו מבקשים מהקב"ה שיוריד לנו גשם.

זאת אומרת, שהשמש מסמלת את חוקי הטבע, את הצפוי מראש. ואילו הגשם, לעומתה, מסמל את הדברים הבלתי צפויים והבלתי שגרתיים, שבכל יום אי אפשר לדעת אם ירד גשם או לא, זה לגמרי תלוי בה' וזה בא מלמעלה כמו כל הברכות מידו הפתוחה והקדושה של הקב"ה.

זה למעשה כל הרעיון המקופל בסוכה. מצד אחד יש צורך שהסכך יעשה צל

לסוכה. אדם צריך לעשות את כל התלוי בו כדי להצליח, שכן בשביל זה הקב"ה נתן לך שכל כדי להשתמש בו ולעשות באמצעותו מה שצריך. מצד שני, הסוכה צריכה להבנות באופן שהגשם יוכל לחדור בתוכה, כלומר, הגשם מסמל את הכוחות שלמעלה מהטבע, שחזקים יותר מן הטבע עצמו.

אדם צריך להבין שהוא לא יכול לסמוך רק על עצמו ועתידו אינו מובטח בשלימות, אלא יש צורך לבטוח בה'. בתוך גדרי הטבע אדם צריך לעשות את כל התלוי בו, אבל כשזה מגיע למשהו שאי אפשר לשלוט בו ☹ עליו לבטוח בה' שהכול יסתדר על הצד הטוב ביותר.

זה הפירוש 'בטחון'. לא כמו אנשים שסבורים שאפשר לשבת כל היום בבית ולצפות לנס מאת הקב"ה, אלא אדרבה, צריך להיות "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה", אדם צריך לעשות את כל התלוי בו, אבל בסופו של דבר עליו לזכור שהכול בידי שמים, ולאחרי כל ההכנות וכו' אנו תלויים בחסדו של הקב"ה, ואת ה'בטחון' הזה מסמל הגשם, שהוא אינו צפוי ואין לנו שליטה עליו.

זה המסר של הסכך, שצריך להיות מחסה מהשמש, אבל מצד שני יש לזכור תמיד שהגשם תלוי בה'. ולכן חסידים שמבינים שכל הרעיון של סוכות הוא למעשה כדי ללמוד ולהבין את טיבה של מידת הבטחון בה', נוהגים לשבת ולאכול בסוכה גם בשעת הגשם שכן זהו כל תכלית המכוון של הבניה והישיבה בסוכה.

מתוך ניסיון אני רוצה לומר לכם שמלאכול בסוכה בקור ובגשם אף אחד לא הצטנן, אלא רק קיבל מנה מוגברת של אמונה ובטחון בה'.

חג שמח!